

Utvärdering av kommunala ordningsvakter och organisering av gemensam samverkansarena

STK-2023-625
Stadskontoret
Hållbarhetsavdelningen
Säkerhet och beredskap
Annika Arkenheim och Thomas Bull

Innehållsförteckning

1. Utredning och bakgrund av LOV 3-området.....	4
Möllevångstorget med intilliggande gator.....	4
Beskrivning av kommunala ordningsvakters arbetsområde.....	4
Utvärdering av LOV 3-området.....	5
Trygghetsmätning genom Polisregion syd.....	5
Utvärderingar av Malmö Universitet.....	6
Parkeringsövervakning i Malmö- enkät sommaren 2022.....	6
Effektmålsuppfyllnad.....	7
Förslag.....	7
2. Bakgrund och arbetssätt för kommunala ordningsvakter.....	8
Kommunala ordningsvakters arbetssätt.....	8
Utvärdering av kommunala vakters arbetssätt.....	9
Effektmålsuppfyllnad.....	10
Förslag.....	10
3. Bakgrund och organisationstillhörighet för kommunala ordningsvakter.....	11
Korta perspektivet.....	11
Långa perspektivet.....	11
Förslag.....	12
4. Bakgrund – Samverkansarenan Möllan.....	12
Organisering och beskrivning av gemensam samverkansarena.....	12
Utvärdering av Samverkan Möllan.....	13
Effektmålsuppfyllnad.....	14
Förslag.....	14

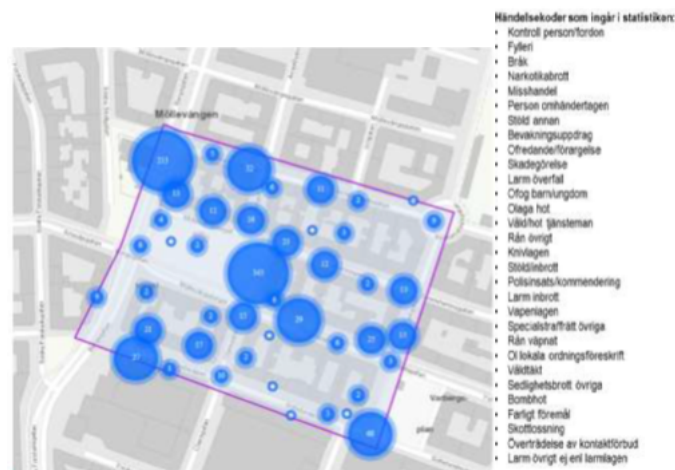
5. Bakgrund – samlad lägesbild	14
Resonemang – samlad lägesbild.....	14
Förslag.....	15

1. Utredning och bakgrund av LOV 3 området

Efter ett beslut i Kommunfullmäktige 200227 §44 återrapportering – uppdragsdirektiv i budget 2019 – i dialog med Polisen utreda möjligheten att komplettera Polisens arbete med kommunala ordningsvakter, gavs Kommunstyrelsen i uppdrag att i samråd med polisen ansöka om ordningsvakt enligt lag om ordningsvakt, analysera fram de geografiska gränserna för LOV 3-område samt ansöka om tillstånd för kommunala ordningsvakter.

Möllevångstorget med intilliggande gator

Som underlag för bedömningen av LOV 3-området Möllevångstorget med intilliggande gator har bland annat observationer, brottsstatistik, erfarenhet av brottslighet och andra ordningsstörningar vid liknande platser, antalet omhändertagna personer, trygghetsmätningar mm. använts. Förordnandeområdet avgränsas av de inritade området såsom trottoar, vägbana och torg i enlighet med kartan nedan. Kristianstadsgatan (norr) Södra Parkgatan (öster), Sofielundsgatan (Söder) och Bergsgatan (Väster).

Beskrivning av Kommunala ordningsvaktens arbetsområde

Såsom beskrivs i media och undersökningar är området kring Möllevångstorget ett ständigt flöde av människor. Det är knutpunkt för kollektivtrafik (Södervärn och Triangeln), närliggande sjukhus (SUS), universitet (MU), livlig torghandel, arbetsplatser och ett pulserande restaurang och krogliv. Historiskt sett har Möllevångstorget och intilliggande gator varit föremål för droghandel, svartklubbar och olovlig arbetskraft i butiker och restauranger. Möllevångstorget är också ett symboliskt nav för demonstrationer, manifestationer och supportrar uppladdning inför större evenemang.

Möllevångstorget med intilliggande gator, där förordnandet gäller för kommunala ordningsvakterna, är ett litet koncentrerat område i förhållande till Möllevången i stort. Projektet har upphandlat avtal om fyra samt två arbetsledande kommunala ordningsvakter där samtliga vakter fotpatrullerar och avtalsvärdet är på ca 6 miljoner.

I direkt anslutning till LOV 3-området ligger platser där brott sker och som upplevs som otrygga och allmänt stökiga. Ett sådant område är Folkets Park. De kommunala ordningsvakterna har förvisso bra dialog med de ordningsvakterna som finns i parken och stöttar upp dem vid behov men får inte agera med sina befogenheter i deras LOV-område. Dessutom har vakterna i parken

ett annat arbetssätt än de kommunala ordningsvakterna såsom att de agerar endast vid ordningsstörningar. Ytterligare områden som bedöms av Polisen som stökiga med bland annat öppen drogförsäljning är delar av Frisgatan, Triangeln stationen, området kring Johanneskyrkan, kvarteret Leonard, mitt Möllan och Södervärns busstation

Vid projektets start begränsades området som de kommunala ordningsvakterna skulle verka i för att lättare kunna utvärdera insatsen. För att kommunala ordningsvakter framledes ska kunna arbeta mer brottsförebyggande och trygghetsskapande och på så sätt bli en ännu effektivare resurs för polisen så behöver befintligt LOV 3-området utökas och bli större. Ett utökande av LOV 3-området kräver att vakterna behöver bli mer rörliga och ha möjlighet att förflytta sig snabbare d.v.s. ambulerande vakter. Det är viktigt att hitta en balans mellan ambulerande och fotpatrullerande ordningsvakter. Fotpatrullerande ordningsvakter kommer vara mer lättillgängliga för samtal med invånare och besökare vilket i sig bidrar till trygghetsskapande. De ambulerande vakterna bidrar också till synlighet och på så vis även till ökad trygghetskänsla men de blir svårare att spontant ställa frågor till om man stöter på dem inom området. Förutom synligheten så är det dessutom en viktig resurs för att backa upp fotpatruller snabbt då behov uppstår. Genom att utöka LOV 3-området kan en effektivisering av resurser och kostnader för staden också uppnås.

Utvärdering av LOV 3-området

Under projektiden har undersökningar gjorts alltifrån mindre enkäter från Parkeringsövervakning Malmö till större analyser och mätningar såsom Polismyndighetens trygghetsmätningar, Malmö stads lokalområdesanalys (CTC) och studier från Malmö Universitet.

Trygghetsmätning genom Polisregion syd

Polismyndigheten genomför årligen en trygghetsmätning genom *Polisregion syd*. *Polisområde Malmö* informerade under hösten 2022 att polisens trygghetsmätning sammanställdes och visade att de var färre malmöbor som kände sig otrygga utomhus på kvällen och att färre uppgav att de utsatts för hot eller våld det senaste året, men samtidigt ökade bedrägerierna och många upplevde problem kring öppen droghandel.

Polisen beskrev att de under augusti skickat trygghetsmätning till drygt 7700 slumpmässigt utvalda malmöbor mellan 16 och 85 år. Strax under hälften av dessa besvarade frågor som exempelvis rör olika problem i området där man bor, huruvida man utsatts för brott det senaste året och oro för att utsättas för olika typer av brott. Polisledningen beskrev vidare att de skulle analysera vilka faktorer som låg bakom ökningarna gällande vissa brott. Med ett långsiktigt perspektiv såg det ändå positivt ut då probleminde sjunkit kraftigt under tioårsperiod.¹

Polisregion syds trygghetsmätning avseende Möllvången visade att känslan av otrygghet minskat över tid och att känslan av att polisen bryr sig om de lokala problemen ökat. Trygghetsmätningen visade även att synbara problem finns i området såsom ordningsstörning, nedskräpning och skadegörelse. Detta är problemområden som visat upp och nedgångar över tid. Även ifall observerad drogförsäljning minskat över tid så är det ofta ett problemområde som nämns i undersökningar och mätningar.²

¹ Polisens hemsida, [Fler trygga utomhus på kvällen – men fler blir bedragna | Polismyndigheten \(polisen.se\)](#)

² Resultatbild från polisens trygghetsmätningar. [trygg.origogroup.com](#)

Utvärderingar av Malmö Universitet

Projektgruppen gav Malmö Universitet, Institutionen för kriminologi, i uppdrag att följa och utvärdera LOV3-område Möllevången.

Med syfte att undersöka bland annat trygghetsupplevelser bland boende och besökare i och i anslutning till LOV3-området har strukturerade intervjuer med personer som vistas i försöksområdet genomförts. Dels före de kommunala ordningsvakternas tjänstgöring började (maj-juni 2021) dels 12 månader efter (juni-juli 2022). Insamlingen av material har genomförts av studenter vid institutionen för kriminologi.

Datainsamlingen 2021 genomfördes inom ramen för examensarbete. De genomförde 42 strukturerade intervjuer och kompletterade detta med 18 webbenkäter vilket resulterade i totalt 60 svar från personer som vistades på Möllevångstorget under studieperioden. På grund av det vid tillfället rådande Coronapandemin var det svårt att rekrytera deltagare till studien.

Sammanfattningsvis ser flera intervjupersoner Möllevångstorget som ”Malmös hjärta”, att det är en plats där människor kan mötas och samlas. Särskilt torghandeln i området uppskattas och lockar människor till platsen. Samtidigt förekommer det stök på platsen av ungdomar och berusade personer vilket lyfts fram som bidragande orsaker till otryggheter i området. Intervjupersonerna beskriver problematiken såsom att det finns oseriösa verksamheter, öppen drogförsäljning, förekomst av människohandel, prostitution samt oseriösa näringsidkare och fastighetsägare.

Flertalet av de intervjuade var hoppfulla till att kommunala ordningsvakter skulle kunna bidra till känslan av ökad trygghet. De påpekade även vikten av att samtidigt arbeta med trygghetsfrågor såsom belysning och grönområden där människor kan mötas.³

Resultaten av intervjuerna visade att upplevelsen av narkotikaförsäljning och otrygghet är ett stort problem på Möllevångstorget. Bland de olika ordningsstörningar som undersöktes var klotter det som av flest ansågs vara vanligt förekommande på Möllevångstorget, följt av öppen drogförsäljning och berusade personer som stör ordningen.⁴

Datainsamlingen 2022 genomfördes av studentmedarbetare vid institutionen för kriminologi som replikerade den föregående undersökningens tillvägagångssätt. Det generella mönstret är att intervjupersonerna rapporterat högre problemnivåer 2022 jämfört med 2021. Detta måste dock tolkas i ljuset av att den första datainsamlingen genomfördes under Coronapandemin, en period då inte lika många människor rörde sig i området.⁵

Parkeringsövervakning i Malmö- enkät sommaren 2022

Parkeringsövervakning strävar efter att skapa trafiksäkerhet, framkomlighet och tillgänglighet vilket är viktig komponent för tryggare lokalområdet. Parkeringsövervakning i Malmö utförde under sommaren 2022 enkätundersökning med 100 svarande (57st män och 43st kvinnor) i syfte att få en bild av hur besökare transporterar sig till området och hur de upplever området.

Syftet med undersökningen var även att ta reda på om besöket till området exempelvis var arbetsrelaterat, utflykt eller lunchbesök. Undersökningen påvisade även vilka områden besökarna bor i samt hur de hade transporterat sig till området kring Möllevången. Det var tydligt

³ Malmö Universitet 2021, Hälsa och samhälle, kandidatkurs kriminologi, Kriv Ado och Caroline Johnsson.

⁴ Malmö Universitet 2021, Hälsa och samhälle, kandidatkurs kriminologi, Kriv Ado och Caroline Johnsson.

⁵ Malmö Universitet Institutionen för kriminologi, Delrapport 2022 utvärdering av LOV3-område Möllevången. Karl Kronkvist och Anna-Karin Ivert.

att flertalet män transporterar sig till Möllevången med bil emedan flertalet kvinnor cyklade eller åkte kollektivt.⁶

Enkäten gav en fingervisning om vikten av att utöka möjligheter att besöka området med cykel eller åka kollektivt. Parkeringsmöjligheterna för bil är begränsade vilket renderar i felparkeringar som ibland leder till minskad framkomlighet i trafiken. Andra mätningar visar att man är rädd för att utsättas för vardagsbrott t.ex. cykelstölder i området varför rimlig åtgärd är att skapa möjligheter att parkera cykel på övervakat område.

Effektmålsuppfyllnad

- Brotten ska minska kring Möllevångstorget.
- Polisens händelserapporter för Möllevångstorget ska minska.
- Medborgare, boende och besökare ska känna sig tryggare.

Såsom framkommit i olika undersökningarna har Möllevångsområdet flera utmaningar alltifrån vardagsbrottslighet med exempelvis skadegörelse och cykelstölder till grov brottslighet såsom våldsbrott och narkotikaförsäljning.

Polisledningen i Polisområde Malmö (POMA) väljer att se händelseutveckling i längre perspektiv. De menar att det ser positivt ut då problemindex sjunkit över tid. Enligt uppgifter från POMA så har händelserapporter över tid gällande LOV 3-området minskat vilket i praktiken kan sägas bero på att de kommunala ordningsvakterna hanterat ärenden i större utsträckning så att polis inte behövt tillkallas till plats. Detta tyder på att de kommunala ordningsvakterna är en effektiv resurs för polisen. Detta bekräftas i Malmö Universitets undersökning avseende kommunala ordningsvaktens arbetssätt.⁷

Det är förstås även glädjande att både Polisregion syd och Malmö Universitet redovisat att förtroendet polis och kommunala ordningsvakter ökat.

Förslag

Utöka LOV 3-området så att det innefattar ett större område än tidigare och då fortfarande ta hänsyn till synlighetsprincipen om att medborgare och besökare ska se en vakt inom 20- 60 minuter i det utökade området.

Förslaget som syns nedan innefattar följande gator; Hela Friisgatan från Folkets park mot Triangeln stationen (och området runt Sankt Johanneskyrkan) vidare ut på Rådmansgatan och fram till Smedjegatan och sedan vidare till Bergsgatan och in på Södra Förstadsgatan med fortsättning till Spårvägsgatan (och området kring Södervärns busstation) bort mot Nobelvägen. Därefter in på Kristianstadsgatan och vidare in på Falsterbogatan och ut på Amiralsgatan och vidare in på Norra Parkgatan (Folket Park).

⁶ Parkeringsövervakning i Malmö AB, Enkät sommaren 2022.

⁷ Malmö Universitet 2022, Institutionen för kriminologi, Ordningsvakter på Möllevången- Aktörers upplevelser av ordningsvakter på Möllevången, Victoria Holmgren, Maja Gren, Stephanie Kruise av Verchou, Kimmy Persson

Då LOV 3-området föreslås bli större är förslaget om volym att minst ha samma bemanning som projektet Möllevångstorget med intilliggande gator har idag d.v.s. fyra samt två arbetsledande kommunala ordningsvakter. För att kunna följa synlighetsprincipen föreslås att minst två av de sex kommunala ordningsvakterna är ambulerande inom området.

2. Bakgrund och arbetssätt för kommunala ordningsvakter

Kommunstyrelsen fick i uppdrag att i samverkan med Polismyndigheten ta fram förslag på ett arbetssätt för kommunala ordningsvakter så att det blir en effektiv resurs för polisen och staden i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet

Kommunala ordningsvakternas arbetssätt

För att tillse att kommunala ordningsvakterna är med och bidrar till att öka tryggheten på Möllevångstorget och samtidigt uppfyller Polismyndighetens krav på ordningsvakter gällande att upprätthålla allmän ordning samt den lydads- och rapporteringsplikt ordningsvakter har till polisen, har följande arbetssätt för de kommunala ordningsvakterna varit:

- Ordningsvakternas uppgift är att skapa trygghet genom synlighet, kontaktskapande dialog, förebyggande insatser, råd och anvisningar, hänvisningar, allmän information och i viss mån utvändigt tillsyn av kommunala fastigheter inom LOV 3-området.
- Ordningsvakterna ska kunna gripa in när ordningsvakternas polisiära befogenheter behövs vid ordningsstörningar, som till exempel vid avvisningar, avlägsna, omhändertagande av personer som stör den allmänna ordningen i väntan på att polis kommer till plats.
- Ordningsvakterna kan också ses som en resurs för Polismyndigheten vid olika särskilda händelser som inträffar inom området, som exempelvis olyckor och grövre brott. Ordningsvakterna kan då hjälpa till med till exempel utrymning, avspärrning och sjukvård.

För att arbetet runt Möllevången ska bidra till att öka tryggheten i och runt Möllevångstorget behövs det en genomtänkt strategi som dels ger en positiv bild av det gemensamma brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i området och samtidigt tar höjd för att fler händelser, som kan bidra till otrygghet, kommer att bli synliggjorda. Det finns alltså en risk att det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetets effekter kan tolkas som att brottsligheten har ökat, när det i själva verket handlar om att den brottslighet som sker blir synliggjord.⁸

Det är viktigt att de kommunala ordningsvakterna ses och uppfattas som ett konceptuellt verktyg, d.v.s. som ett verktyg av många andra verktyg som staden använder, för att kunna arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande inom en geografisk yta. Genom att se kommunala ordningsvakter som ett koncept innebär att alla vakter som framöver behöver avropas från avtalet har samma kravprofil, arbetssätt och upplägg som projektet Möllevångstorget med intilliggande gator. Då kan vi också framöver utvärdera insatserna med kommunala ordningsvakterna likvärdigt mellan olika LOV3- områden i staden.

Kommunala ordningsvakterna påbörjar sin tjänstgöring i samverkanslokalen (Möllan) som Malmö stad tillhandahåller inom utvecklingsområdet Möllevången. Detta för att spara transporttid till och från LOV 3-område. Vid ordinarie tjänstgöring arbetar patrullerna självständigt och efter de arbetsinstruktioner som finns upprättade. Med ordinarie tjänstgöring menas att patrullerna verkar inom berörda LOV 3-område. Under sin tjänstgöring bedömer kommunala ordningsvakterna var på den tilldelade platsen de gör mest nytta och har störst synlighet och utefter detta förhållningssätt utformar de sitt dagliga arbete. De kommunala ordningsvakterna arbetar uppsökande och kontaktskapande för att därigenom kunna skapa goda relationer med ungdomar, näringsidkare, bostadsbolag och andra positiva aktörer som befinner sig inom området. När patrullerna tjänstgör är synligheten viktig men också att vakterna arbetar på ett sätt som visar att de är i tjänst d.v.s. de är rörliga och att de går i par om två och två. De arbetar alltid med målsättningen att vara vänliga och ha en hög servicekänsla.

Utvärdering av kommunala ordningsvaktens arbetssätt

Polisområde Malmö har i samverkan med Malmö Universitet tilldelat studenter vid kriminologiprogrammet undersökningsuppdrag. Under hösten 2022 undersökte en studentgrupp vid Malmö Universitet hur ordningsvakterna upplevs av olika aktörer som vistas på Möllevången. Syftet med rapporten var i första hand att undersöka hur kommunala ordningsvakterna upplevs av olika aktörer som vistas på Möllevången samt hur implementeringen av kommunala ordningsvakter på Möllevångstorget med intilliggande gator har påverkat den generella upplevda känslan av trygghet.

Utvärderingen har visat att kommunala ordningsvaktens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete på Möllevången i många avseenden fungerar på ett bra sätt. De kommunala ordningsvakterna har kunskap och förståelse för hur och varför deras kommunikativa och dialogbaserade arbetssätt fungerar. Att de vidare grundar sitt arbete i ett brottsförebyggande perspektiv lyfts fram av samtliga intervjudeltagare, detta speciellt i intervjuerna med poliser. De intervjuade poliserna upplever att de kommunala ordningsvakterna kan bygga kontakter och komma åt problematik som polisen inte har möjlighet till. De kommunala ordningsvakterna upplevs även vara avlastande för polisen och en positiv faktor i det

⁸ Kommunikationsstrategi- Trygghetsskapande arbete kring Möllevången

trygghetsskapande arbete som sker på Möllevången. Kommunala ordningsvakternas arbete på Möllevången anses vara framgångsrikt enligt de samverkansaktörer som intervjuats av studenterna. Det som kan önskas i framtiden är tydligare information till näringsidkare avseende kommunala ordningsvakterna. Detta bör kunna åtgärdas genom informationskampanjer där kommunala ordningsvakterna själv är drivande. Kommunala ordningsvaktens närvaro och arbetsmetoder gynnar samverkan med aktörer i området i syfte att öka tryggheten för medborgarna.⁹

I studien från Malmö Universitetsstudie 2021 beskrivs att flertal intervjupersoner var positiva till kommunala ordningsvakter då de kan bidra till att underlätta polisens arbete utan att ta över polisens uppgifter. Ordningsvakterna kan fungera som extra ögon och som förlängd arm vid ingripande.¹⁰

Ett annat positivt resultat är att det år 2022 är en högre andel av respondenterna på Möllevångstorget som uppger att de har förtroende för kommunala ordningsvakterna och det arbete som de utför.¹¹

Enligt uppgifter från Polisområde Malmö så har händelserapporter över tid gällande LOV 3-området minskat vilket i praktiken kan sägas bero på att de kommunala ordningsvakterna hanterat ärenden i större utsträckning så att polis inte behövs tillkallas till plats. Detta tyder på att de kommunala ordningsvakterna är en effektiv resurs för polisen.

Effektmålsuppfyllnad

Genom sin närvaro har de kommunala ordningsvakterna blivit en effektiv resurs för polisen. De har även blivit ett inslag i stadsbilden och en bra samverkanspart för förvaltningar såsom Arbetsmarknads- och socialförvaltningen, som i sitt trygghetsarbete arbetar med social prevention, och Fastighets- och gatukontoret som i sitt trygghetsarbete arbetar med situationell prevention. Förutom att vara en viktig resurs för stad och polis har de blivit samverkansaktörer för fastighetsägare och organisationer i området. Möllevångsområdet har därigenom berikats med extra ögon och öron som agerar med kort varsel.

De kommunala ordningsvakternas arbetssätt har även spridit ringar på vattnet då väktarföretagen följer arbetsmodellen att arbeta uppsökande, dialogskapande och serviceinriktat i syfte att öka trygghet i lokalområdet.

Förslag

Utifrån utvärderingen som är gjord konstateras det att kommunala ordningsvaktens närvaro och arbetsmetoder på Möllevångstorget med intilliggande gator gynnar samverkan med aktörer i området och bidrar till att öka tryggheten för medborgare, besökare och boende i området samt också är en effektiv resurs för polisen.

Kommunala ordningsvakter ska därför även fortsättningsvis kunna vara en effektiv resurs för polisen och ska finnas som ett alternativt verktyg i stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Det ska gå att upprätta nya eller utöka redan befintliga LOV 3-

⁹ Malmö Universitet 2022, Institutionen för kriminologi, Ordningsvakter på Möllevången- Aktörers upplevelser av ordningsvakter på Möllevången, Victoria Holmgren, Maja Gren, Stephanie Kruuse av Verchou, Kimmy Persson

¹⁰ Malmö Universitet 2021, Hälsa och samhälle, kandidatkurs kriminologi, Kriv Ado och Caroline Johnsson.

¹¹ Malmö Universitet Institutionen för kriminologi, Delrapport 2022 utvärdering av LOV3-område Möllevången. Karl Kronkvist och Anna-Karin Ivert.

områden och kan som ett koncept bemannas av kommunala ordningsvakter inom Malmö om det finns behov av detta. I vissa områden passar kommunala ordningsvaktens arbetssätt in men i andra områden kan någon annan lösning vara aktuell såsom exempelvis kommunala trygghetsvårdare eller något likvärdigt d.v.s. fortfarande kapabla väktare men utan uniform och avsaknad av polisära befogenheter. Då behövs inga ansökningar om LOV 3-områden göras.

3. Bakgrund och organisationstillhörighet för kommunala ordningsvakter

Kommunstyrelsen fick i uppdrag att ge förslag utifrån kort som långt tidsperspektiv på organisatorisk tillhörighet för kommunala ordningsvakter, d.v.s. var denna typ av verksamhet bäst lämpar sig inom Malmö stads organisation.

Korta perspektivet

För att verkställa beslutet kring kommunala ordningsvakter inom skäligen tid så tillsattes en projektledare som var knuten till stadskontoret för att på så sätt säkerställa att de kommunala ordningsvakterna blev en del av stadens redan etablerade trygghetsskapande arbete såsom områdesutveckling Möllevången och BID-Möllevången. Projektledaren har mycket god kännedom och kunskap om projektledning, brottsförebyggande arbete, trygghetsskapande arbete, ordningsvakter och de lagstiftningar som omgärdas deras arbete mm.

Långa perspektivet

Stadskontoret har idag det övergripande ansvaret för det befintliga avtalet med kommunala ordningsvakter och har kontinuerligt haft avtalsuppföljningar. Stadskontoret har i dialog med avtalspart kommit överens om arbetsdagar, arbetstider och vid vilka särskilda händelser som vakterna ska ha synlighet på torget d.v.s. vi har överlåtit planeringsarbetet på detaljnivån till avtalspart.

Om det framöver finns behov av fler LOV 3-områden inom stadens geografi kan detaljplaneringen med fördel överlåtas till avtalspart då de har bättre kunskap och kompetens samt ett välfungerande system för schemaläggning.

I tidigare utredningar om kommunala ordningsvakter som en effektiv resurs för polisen har vissa kriterier varit viktiga och avgörande vid förslag på organisatorisk tillhörighet. Exempelvis att verksamheten bedrivs även efter klockan 17.00 vardagar samt helger, är av uppsökande karaktär, att verksamheten är mobil/rörlig och i viss mån redan bedriver en likartad verksamhet. Det finns en del förvaltningar och bolag inom staden som redan idag arbetar utifrån några eller alla dessa kriterier exempelvis Parkering Övervakning Malmö AB (PÖMAB) och förvaltningar såsom Fastighets och Gatukontoret och Kulturförvaltningen.

Det finns även en del förvaltningar som idag har evenemangsuppdrag inom staden såsom kulturförvaltningen, fritidsförvaltningen, stadskontoret samt fastighets- och gatukontoret vilket gör att de redan har viss kunskap om användandet av (traditionella) ordningsvakter i det offentliga rummet.

Förslag till operativ organisationstillhörighet för de kommunala ordningsvakterna föreslås tas fram i ett särskilt ärende i dialog med tekniska nämnden.

Förslag

Stadskontorets grunduppdrag är att leda, samordna och ha uppsikt över stadens strategiska arbete exempelvis inom hållbarhet, rättighetsfrågor, lokal utveckling, beredskap, säkerhet och trygghet. För att beakta gällande reglemente föreslås det att stadskontoret även fortsättningsvis får i uppdrag att vara strategiskt avtalsansvariga för det kommunövergripande avtalet med kommunala ordningsvakter för att på så sätt ha uppsikt och kunna följa upp konceptet.

Förslag till operativ organisationstillhörighet för de kommunala ordningsvakterna föreslås tas fram i ett särskilt ärende i dialog med tekniska nämnden.

4. Bakgrund - Samverkansarenan Möllan

Kommunstyrelsen fick i uppdrag tillsammans med Polisområde Malmö och andra samverkansaktörer utreda och komma med förslag till organisering av gemensam samverkansarena

Organisering och beskrivning av gemensam samverkansarena

Att välja en lokal i direkt anslutning till LOV 3-området var ett medvetet val. Det är ytterst viktigt att ha lokal förankring och därigenom god kunskap om hur området ser ut och fungerar för att kunna göra insatser som får effekt. Att bygga samverkansmodellen har skett över tid och har varit föremål för förändringar längs med vägen för att få till en modell som blir effektiv, hållbar och stabil. Samverkan med andra aktörer har hela tiden byggt på eget ansvar och engagemang för området. Idag genomförs samverkansmötena varannan onsdag mellan 10.00-12.00 (inga uppehåll) och alla aktörer som kan komma är välkomna. Just nu är det ca 25-30 olika aktörer som är aktiva. Mötesstrukturen bygger på respekt för varandra och tillit till enskilda aktörers profession/kunskap. Dagordningen innefattar att aktörer tillsammans kan dela med sig av information, prata och diskutera de utmaningar som Möllan har för att alla aktörer ska kunna bidra till att göra området tryggare och säkrare. Det viktigaste är att Samverkan Möllan går från ord till handling d.v.s. att det blir verkstad. Dagordningen ser ut som följer;

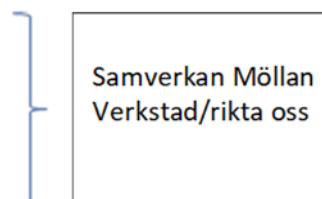
Agenda:

Vad ser vi och vad gör vi i området?

Vad kan vi bidra med?

Vilka behov har vi just nu? (Vilka behov har vi längre fram?)

Tidsperspektivet: "kort" dvs vecka/veckor

Stadskontoret samordnar och faciliterar mötena så att alla aktörer kommer till tals och får lika stort utrymme under mötets gång. Samverkanslokalen är skyltad med "Samverkan Möllan" vilket synliggörs för förbipasserande att ett lokalt engagemang av området finns.

Målet med samverkan är att tillsammans skapa ett mervärde – att åstadkomma något mer än en part ensam kan åstadkomma. Syfte med samverkan är att skapa inriktning och samordning. Samverkan är ett sätt att leda det brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbetet.

Utvärdering av Samverkan Möllan

Samverkan Möllans arbetsmodell ligger i linje med Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottförebyggande arbete, som trädde i kraft första juli 2023. Lagen bygger på att kommuner ska

bidra till att samhällets samlade brottsförebyggande arbete bedrivs på ett effektivt sätt.¹² Arbetsmodellen har utvecklingsmöjligheter att framåt stärka den strategiska lägesbildens med förebyggande arbetsmetoder för unga i riskmiljöer och initiala åtgärder vid brott.

Stadskontoret har utvärderat samverkan Möllan genom en enkät som har gått ut till de aktörer som ingår i samverkan Möllan. Aktörerna som deltar i samverkan Möllan tycker att denna typ av organisering är till stor nytta för var och en aktör samt för lokalområdet Möllevången i stort.

På frågan på vilket sätt Samverkan Möllan har bidragit till att ytterligare samverkan har skett med andra aktörer och organisationer upplever aktörerna att allas separata lägesbilder tillsammans bildar en samlad (muntlig) lägesbild av utmaningar som lokalområdet Möllevången har just nu. Den samlade lägesbilden har gjort att aktörerna fått en kunskap om hur andra aktörer verkar, fungera och vilka insatser alla gemensamt kan bidra med utifrån den problembild som finns. Flera aktörer har funnit nya samverkansparter som de nu samordnar sina dagliga insatser med.

Genom aktörernas organisationspresentationer och föreläsningar kring olika projekt som genomförs i området har ny kunskap om andra aktörers arbetsmetoder och förutsättningar ökat. Snabb respons om vad som sker i lokalområdet nämns som mycket positivt från aktörerna. En del aktörer tycker att det kan bli ännu bättre om alla kan få ännu mer nyans i diskussionerna på mötet och relevant information från b.l.a. polisen kring området. Aktörerna tycker det är bra att koppla ihop områdesutvecklingen och samverkansöverenskommelsen som staden och polisen har upprättad.¹³ Vissa anser att det ska finnas aktörer med mandat att fatta beslut om insatser med på samverkansmötet.

Samtliga aktörer tycker det finns skäl för att samverkan Möllan ska finnas kvar och de kan även se att fler samverkansarenor i andra områden kan öppnas upp. Alla aktörer är överens om att samverkan är ett arbetssätt som gör att aktörer tillsammans gör staden trygg och säker. Att arbeta efter samma struktur som på Möllan i andra områden gör att vi kan dra nytta av all kunskap som har byggts upp under två år gör att tid och resurser sparas.

Effektmålsuppfyllnad

Stadens samverkansförmåga ska öka mellan stadens förvaltningar, andra myndigheter och organisationer kring Möllevångstorget.

Samverkansarenan Möllan har blivit en möteslokal med stabil förankring i lokalområdet. Här möts funktioner från myndigheter, förvaltningar, fastighetsägare och inte minst civilsamhället för att skapa kontakt och utveckla arbetet.

Genom att aktörerna turas om att presentera sina verksamheter har förståelsen och kunskapen ökat för att skapa helhetsbilder. Det har blivit tydligare för aktörerna att alla inte kan agera samtidigt utan vissa agerar främjande och förebyggande emedan andra agerar med fokus på individer. Det har även blivit tydligt att aktörer arbetar utefter olika tidsperspektiv i komplexa frågor.

¹² [Lag \(2023:196\) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

¹³ <https://cityofmalmo.omniacloud.net/ /nyheter/artiklar/ny-overenskommelse-for-trygghet-och-minskad-brottslighet>

I möteslokalen har deltagarna möjlighet att lyfta frågor och få svar eller hjälp. Det har givit god effekt där personer, funktioner och organisationer numera samordnar och samverkar i vardagen.

Förslag

Tanken med samverkansarenor är att dessa ska kunna upprättas i områden som kräver samverkan för att tillsammans med andra aktörer kunna arbeta med de utmaningar som finns i ett lokalområde. Samverkansarenor ska ses som ytterligare ett konceptuellt verktyg i stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. För att stadskontoret ska kunna ha strategisk uppsikt över konceptet med samverkansarenor föreslås det att stadskontoret får i uppdrag att utveckla och genomföra uppföljning kring effektmålsuppfyllnad för konceptet med samverkansarenor.

Konceptet med samverkansarenor behöver inte direkt hänga ihop med konceptet med kommunala ordningsvakter utan kan innefatta andra kapabla väktare utan uniform och polisiära befogenheter. Oavsett val av insats så är det ytterst viktigt att beslutet för insatserna bygger på relevant data genom så kallade lägesbilder.

Förslaget är att stadskontoret får fortsatt ansvar för samverkansarenan Möllan i väntan på beslut om annan organisering.

5. Bakgrund – samlad lägesbild

Kommunstyrelsen fick i uppdrag att ta fram ett förslag på samlad lägesbild avseende brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser som ska göras kring LOV 3-området Möllevångstorget med intilliggande gator

Resonemang- samlad lägesbild

Den 1 juli 2023 trädde ny lag i kraft avseende kommuners ansvar för förebyggande arbete.¹⁴ Lagen säger bland annat att kommuner ska ta fram en lägesbild över brottsligheten inom kommunens geografiska område. Lägesbilden ska innehålla kartläggning av brottsligheten, dess omfattning och konsekvenser. Kommunen ska även göra analys av kartläggningen och informationen.

För att minska brottsligheten i området krävs samverkansprocess och ett kunskapsbaserat arbetssätt där brottsförebyggande arbete ska utgå från lokala lägesbilder som kan beskrivas som ett kretslopp med, kartläggning, analys, insatser, uppföljning och återkoppling. Den samlade strategiska lägesbilden består av ett urval av särskilt viktig information från flera aktörers lägesbilder som har sammanställts till en samlad lägesbild. Det generella syftet med en samlad strategisk lägesbild är att skapa överblick över särskilt viktiga aspekter av förväntade och inträffade händelser och ska därmed öka förmågan att upprätthålla en helhetssyn utifrån varje aktörs specifika roll och ansvar. Tidsperspektivet för denna typ av samlad strategisk lägesbild är ca 1–2 veckor.

¹⁴ [Lag \(2023:196\) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

Representanter från Polisområde Malmö och arbetsmarknads- och socialförvaltningen fick i uppdrag från Samverkan Möllan att skapa och föreslå lägesbilder som kan användas i samverkan med olika aktörer. Arbetet pågår och ska presenteras under hösten 2023.

Samlade lägesbilder underlättar arbetet och ökar kunskapen för olika aktörers kompetenser. Det blir tydligare åskådning av vilka resurser som behövs inom kort- och långsiktigt perspektiv samt ett underlag för åtgärd och beslut.

Utifrån framtagna lägesbilder finns möjligheter att göra analyser, prognoser och riskbedömningar utifrån tidigare erfarenheter. Lägesbilder kan innefatta lokala händelser till alltmer övergripande händelser som kan bli till nytta för stadens beredskapsfunktioner.

Förslag

Utifrån det arbete som redan påbörjat med att ta fram en samlad lägesbild förslås att arbetsmarknad- och socialförvaltningen tillsammans med Polisområde Malmö fortsätter sitt påbörjade arbete inom ramen för samverkan Möllan. Samlade lägesbilden ska ses som ett komplement till Örat mot marken.